

Slovensko: Informácie pre ľudí bez štátnej príslušnosti a tých, ktorí sú po úteku z Ukrajiny vystavení riziku straty štátnej príslušnosti

European
Network on
Statelessness

Kontaktné miesto Európskej siete na ochranu osôb bez štátnej príslušnosti (ENS): [Liga za ľudské práva Slovensko](#)

Posledná aktualizácia: 11. máj 2022

Tento prehľad poskytuje jednotlivým krajinám špecifické informácie pre ľudí bez štátnej príslušnosti a pre tých, ktorí sú po úteku z Ukrajiny vystavení riziku straty štátnej príslušnosti. Má slúžiť ako zdroj informácií na pomoc utečencom pre humanitárnych pracovníkov a postihnutých jednotlivcov. Zameriava sa na ľudí bez štátnej príslušnosti a ľudí vystavených riziku straty štátnej príslušnosti vrátane tých, ktorí nemajú doklady. V celom dokumente sú k dispozícii odkazy na všeobecnejšie informácie pre utečencov z Ukrajiny. Budeme sa snažiť tieto informácie aktualizovať. Ak viete poskytnúť relevantné aktualizácie, prosím, kontaktujte nás na adrese Ukraine.crisis@statelessness.eu. Pokiaľ nie je uvedené inak, zdrojom poskytovaných informácií je kontaktné miesto ENS.

1. SITUÁCIA NA HRANICIACH A POŽIADAVKY NA VSTUP

Medzi Ukrajinou na Slovenskom existujú tri hraničné priechody. Hraničné priechody Vyšné Nemecké a Ublá sú otvorené 24 hodín denne, hraničných priechod Veľké Slemence je od 2. mája 2022 otvorený denne od 8:00 do 20:00. V súčasnosti nie sú hlásené žiadne problémy týkajúce sa osôb bez štátnej príslušnosti, osôb vystavených riziku straty štátnej príslušnosti alebo osôb bez dokladov, ktoré prekračujú slovenské hranice, hoci nejaké problémy boli hlásené na ukrajinskej strane. Osobám bez dokladov môže byť umožnený vstup na základe individuálneho posúdenia. Slovensko povoľuje vstup všetkým osobám utekajúcim z Ukrajiny na základe výnimky z humanitárnych dôvodov uvedenej v Kódexe schengenských hraníc. [Európska komisia](#) potvrdzuje, že chýbajúce cestovné alebo lekárske doklady (potvrdenie o očkovaní, test na COVID-19) by počas ukrajinskej krízy nemali byť prekážkou pre vstup do EÚ.

Viac informácií o umiestnení hraničných priechodov, približných aktuálnych čakacích lehotách a vstupných požiadavkách nájdete: na stránke [Z Ukrajiny na Slovensko](#) (dostupná aj v [ukrajinčine](#) a [slovenčine](#)), na stránke Ministerstva vnútra [Situácia na Ukrajine – informácie a pomoc](#) a na stránke [Ukrajinskej hraničnej stráže](#).

Požadované dokumenty	<ul style="list-style-type: none">• <u>Osoby bez štátnej príslušnosti</u>: akýkoľvek doklad (aj s vypršanou platnosťou); všetci, ktorí utekajú z Ukrajiny, by mali mať vstup povolený aj bez dokladov• <u>Dospelí</u>: cestovný pas, doklad totožnosti, rodný list alebo akýkoľvek iný doklad (aj s vypršanou platnosťou)• <u>Deti</u>: doklady na preukázanie príbuzenského vzťahu so sprevádzajúcim dospelým; maloleté osoby bez sprievodu majú vstup povolený
Vstup a registrácia	<ul style="list-style-type: none">• <u>Osoby bez štátnej príslušnosti</u>: po registrácii, odobratí odtlačkov prstov a vyhotovení fotografie je im umožnený krátkodobý pobyt do 90 dní; ak majú na Ukrajine trvalý pobyt alebo medzinárodnú ochranu, majú pri vstupe nárok na dočasné útočisko; v opačnom prípade môžu požiadať o azyl alebo doplnkovú ochranu; musia sa zaregistrovať na cudzineckej polícii do 3 dní• <u>Osoby bez dokladov</u>: ako je uvedené vyššie• <u>Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou</u>: po registrácii, odobratí odtlačkov prstov a vyhotovení fotografie je im umožnený krátkodobý pobyt do 90 dní; pri vstupe majú nárok požiadať o dočasné útočisko na hraniciach alebo na najbližšom oddelení cudzineckej polície

	<ul style="list-style-type: none"> • Maloleté osoby bez sprievodu: deti bez sprievodu príbuzného (alebo bez možnosti preukázať vzťah) odvezie polícia na najbližší úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a neskôr do detského domova
Vydané dokumenty	<ul style="list-style-type: none"> • Žiadateľ o azyl: identifikačný preukaz dokazujúci, že žiadosť sa vybavuje • Žiadateľ o dočasné útočisko: potvrdenie štatútu dočasného utečenca • Návštevník: vstupná pečiatka v pase umožňujúca pobyt do 90 dní
Štatút pri vstupe	<ul style="list-style-type: none"> • Dočasné útočisko, návštevník alebo žiadateľ o azyl

2. SPÔSOBY, AKO ZÍSKAŤ MEDZINÁRODNÚ OCHRANU

Slovensko poskytuje od 1. marca 2022 ľuďom utekajúcim pred vojnou na Ukrajine dočasné útočisko (okruh žiadateľov bol rozšírený od 17. marca). Okrem toho poskytuje ešte dva druhy medzinárodnej ochrany (štatút azylanta/utečenca a doplnkovú ochranu). Spôsoby, ako získať ochranu, sú zhrnuté v nasledujúcej tabuľke. Viac informácií o štatúte utečenca a doplnkovej ochrane nájdete [tu](#). Viac informácií o dočasnom útočisku nájdete [tu](#).

	Štatút utečenca (azylanta)	Doplnková ochrana	Dočasné útočisko
Čo je to?	Ochrana podľa Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951	Dočasná ochrana osôb, ktoré nespĺňajú definíciu z dohovoru z roku 1951, ale po návrate by im hrozila vážna ujma	Dočasné útočisko pre osoby utekajúce pred vojnou na Ukrajine
Môžu podať žiadosť osoby bez štátnej príslušnosti a/alebo osoby bez dokladov?	Áno	Áno	Áno, ale iba ak spĺňajú kritériá oprávnenosti: t. j. osoby (a ich rodinní príslušníci), ktoré mali na Ukrajine medzinárodnú ochranu, rovnocennú vnútroštátnu ochranu alebo trvalý pobyt a do krajiny pôvodu sa nemôžu vrátiť
Kde sa žiadosť podáva?	Na hraniciach alebo na oddelení azylu policajného zboru	Rovnako ako pri štatúte utečenca	Je potrebná registrácia na hraniciach alebo vo veľkokapacitných centrách (Humenné, Michalovce, Nitra, Žilina, Bratislava); v súčasnosti je registrácia na oddelení cudzineckej polície možná len pre zraniteľné osoby (tehotné ženy, staršie osoby a pod.); osobám bez dokladov sa odporúča

			registrácia na oddelení azylu v Humennom
Postup a práva	Po podaní žiadosti sa žiadateľ presunie do azylového centra v Humennom, kde sa podrobí karanténe a bude umiestnený do záchytného tábora , následne sa presunie do strediska v Rohovciach alebo Opatovskej Novej Vsi; počas vybavovania žiadosti sa tam môže zdržiavať, ale nemá právo cestovať a sú mu zadržané doklady; lehota na rozhodnutie je 6 mesiacov, ale môže byť predĺžená; právo na zamestnanie môže získať po 6 mesiacoch; škola je povinná pre deti do 16 rokov	Rovnako ako pri štátute utečenca	Ľudia, ktorí sa prihlásia na hraniciach, budú prepravení do centier, kde môžu podať žiadosti (aj elektronicky) a následne budú prepravení do prideleného ubytovania; v centre alebo na polícii (v prípade prihlásenia na inom mieste) sa odoberú biometrické údaje; ochranu možno poskytnúť ihneď, ak sú dokumenty k dispozícii, v opačnom prípade sa rozhodne do 30 dní; počas tejto doby je zabezpečené ubytovanie na Migračnom úrade v Humennom vrátane bezplatného stravovania, zdravotnej starostlivosti a hygienických potrieb
Práva po schválení žiadosti	Trvalý pobyt (povolený na 10 rokov), cestovný doklad, právo študovať, právo na zamestnanie, bezplatná zdravotná starostlivosť, prístup k integračnej starostlivosti a právo cestovať v rámci EÚ	Právo na pobyt; povolenie na pobyt na jeden rok (pri predĺžení na dva roky); ak žiadateľ nemá doklad, vydá sa „cudzinecký pas“; prístup k bezplatnej zdravotnej starostlivosti v prípade, že je žiadateľ zamestnaný; právo na zamestnanie	Povolenie na tolerovaný pobyt platné do 4. marca 2023, ktoré sa automaticky predlžuje o 6 mesiacov až do max. 1 roka, pokiaľ Rada Európskej únie nerozhodne inak; právo na zamestnanie, prístup k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti, ubytovaniu, prístup k systémom sociálneho zabezpečenia

Viac informácií nájdete na nasledujúcich stránkach:

- Liga za ľudské práva Slovensko a OZ Mareena, [Informácie pre ľudí prichádzajúcich z Ukrajiny na Slovensko](#) (aj v [ukrajinčine](#) a [slovenčine](#))
- Liga za ľudské práva, [Najčastejšie otázky o azyle a doplnkovej ochrane](#)
- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, [Dočasné útočisko](#)
- Ministerstvo vnútra, [Leták o dočasnom útočisku s QR kódmi](#)
- Právo na ochranu, [Kto sú osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré utiekli z Ukrajiny po ruskej invázii 24. februára 2022](#)
- Mimovládna organizácia Kids in Need of Defense (KIND) a nezisková organizácia Child Circle, [Informácie o maloletých osobách bez sprievodu utekajúcich z Ukrajiny](#)

- Európska komisia, [Informácie pre ľudí utekajúcich pred vojnou na Ukrajine](#)

3. URČENIE STAVU BEZ ŠTÁTNEJ PRÍSLUŠNOSTI A ŠTATÚTU OCHRANY

Je dôležité, aby ľudia bez štátnej príslušnosti podali žiadosť o medzinárodnú ochranu, ale aj žiadosť na určenie stavu bez štátnej príslušnosti. Každá žiadosť by sa mala posúdiť a obidva typy štatútu by sa mali výslovne uznať, aby mala osoba aj v prípade zániku medzinárodnej ochrany naďalej nárok na ochranu ako osoba bez štátnej príslušnosti. Určenie stavu bez štátnej príslušnosti by sa malo vykonávať buď súbežne s určením štatútu utečenca, alebo po ňom, s náležitým ohľadom na prednosť žiadosti o azyl a zásady zachovania dôvernosti utečencov v rámci postupov pri určovaní stavu bez štátnej príslušnosti. Viac informácií nájdete na nasledujúcich stránkach: [Informačný prehľad ENS o určovaní stavu bez štátnej príslušnosti a ochrane osôb bez štátnej príslušnosti v Európe](#).

[Slovensko nemá vyhradený postup pri určovaní stavu bez štátnej príslušnosti, ale v zákone sa nachádzajú ustanovenia na ochranu ľudí bez štátnej príslušnosti na Slovensku](#). Stav bez štátnej príslušnosti sa zvyčajne rieši v priebehu azylového konania alebo pri vybavovaní žiadosti o povolenie na pobyt alebo žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR. Podľa zákona o pobyte cudzincov (zákon č. 404/2011 Z. z.) je osobám bez štátnej príslušnosti uznaný štatút osoby bez štátnej príslušnosti, ak preukážu, že nie sú štátnymi príslušníkmi krajiny svojho narodenia, krajiny predchádzajúceho bydliska či pobytu alebo krajiny štátnej príslušnosti svojich rodičov a súrodencov. Ministerstvo vnútra [môže podľa vlastného uváženia udeliť povolenie na pobyt na päť rokov na základe štatútu osoby bez štátnej príslušnosti](#), ale pre tento prípad neexistuje jasný postup a dôkazné bremeno nesie žiadateľ.

Osobám bez štátnej príslušnosti a osobám vystaveným riziku straty štátnej príslušnosti sa dôrazne odporúča, aby vyhľadali odborné právne poradenstvo týkajúce sa ich práv na Slovensku (napr. [Liga za ľudské práva Slovensko a Centrum právnej pomoci, ktoré financuje štát a poskytuje právnu pomoc osobám v hmotnej núdzi](#)).

4. POŽIADAVKY PRE CESTOVANIE DO TRETÍCH KRAJÍN

Osoby, ktorým bolo poskytnuté dočasné útočisko, nie sú povinné zdržiavať sa na Slovensku. Môže im byť poskytnutá dočasná ochrana v inom členskom štáte EÚ. Tým sa zruší ich štatút dočasného útočiska na Slovensku. Ak má jednotlivec rodinných príslušníkov v inej krajine EÚ, je možné zlúčenie rodiny. Ľudia, ktorí žiadajú o azyl alebo doplnkovú ochranu na Slovensku, by počas posudzovania žiadosti nemali cestovať do iných krajín EÚ. Musia zostať na Slovensku, kým sa o ich žiadosti nerozhodne. Ak cestujú do iných krajín EÚ, môže sa na nich vzťahovať tzv. dublinské konanie.

5. ĎALŠIE DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE

Boli nahlásené prípady diskriminácie rómskeho obyvateľstva. Slovenská vláda vytvorila pre osoby utekajúce z Ukrajiny [webovú stránku](#), kde získajú prístup k informáciám o ubytovaní.

6. ORGANIZÁCIE, KTORÉ POMÁHAJÚ ĽUĐOM BEZ ŠTÁTNEJ PRÍSLUŠNOSTI

Liga za ľudské práva www.hrl.sk +421 800 222 350 ukrajina@hrl.sk	UNHCR https://help.unhcr.org/slovakia/
---	---

Slovensko: Informácie pre ľudí bez štátnej príslušnosti a tých, ktorí sú po úteku z Ukrajiny vystavení riziku straty štátnej príslušnosti

Slovenská advokátska komora – právna pomoc https://www.sak.sk/web/en/cms/sak +421 911 175 387 +421 (0) 2/204 227 44 pomoc@sak.sk	OZ Mareena www.mareena.sk +421 948 113 947 info@mareena.sk
Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM Slovensko) https://www.mic.iom.sk/ 0850 211 478 +421 2 5263 0023 +421 55 625 8662 mic@iom.int	Ukrajina-Slovensko SOS – Ukrajinská komunita na Slovensku https://www.facebook.com/UkraineSlovakiaSOS +421 911 201 889 ukrajina.sk.sos@gmail.com
Centrum právnej pomoci http://www.centrumpravnejpomoci.sk/ Infolinka: 0650 105 100	

Londýn, Veľká Británia
Médiá: +44 7522 525673
info@statelessness.eu
www.statelessness.eu

European
Network on
Statelessness

Európska sieť na ochranu osôb bez štátnej príslušnosti je charitatívna organizácia registrovaná v Anglicku. Číslo charitatívnej organizácie: 1158414.